

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Varhaiskasvatuslaki 1 vuotta

— Itä-Suomen aluehallintoviraston
koulutustilaisuus 3.9.2019

Tarja Kahiluoto, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö

Esityksen aiheita

- Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö ja usein kysytyt kysymykset
- Henkilöstön kelpoisuuksista ja mitoituksesta
- Hallitusohjelmasta
- Varhaiskasvatusoikeuden muutos
- Henkilöstömitoituksen muutos
- Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumi
- Aluehallinnon, Valviran, OPH:n ja Karvin toiminnasta
- Maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu
- Vardan ajankohtaiset → Kukka-Maaria Berg, OPH

Varhaiskasvatustalainsäädäntö

- Varhaiskasvatustalaki (540/2018) ja asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018); voimaan 1.9.2018
 - Huom! Varhaiskasvatustasetuksen 3 §:n 2 ja 3 momentin muutos (1177/2018) voimaan 1.1.2019
- Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus varhaiskasvatustuksen yksityisten palveluntuottajan ilmoitusmenettelystä (772/2018); voimaan 1.9.2018.
- Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista (794/2004, 20 ja 26 §); voimaan 1.9.2018.
 - > Vanha varhaiskasvatustalaki (36/1973), päivähoitoasetus (239/1973) ja OKM:n asetus yksityisistä lasten päivähoitopalveluista (1050/2012) kumoutuivat
- Laki varhaiskasvatustuksen asiakasmaksuista (1503/2016); voimaan 1.3.2017

Usein kysytyt kysymykset

- Linkki ministeriön sivuille Usein kysytyt kysymykset:
<https://minedu.fi/varhaiskasvatus-ukk>

-Vakan järjestäjiltä ja työntekijöiltä:

- Henkilöstön kelpoisuudet
- Henkilöstömitoituksesta poikkeaminen

-Vanhemmilta:

- Lasten oikeudesta vakaan
- Vakan asiakasmaksut

Henkilöstön uudet tehtävänimikkeet ja kelpoisuudet

Varhaiskasvatuksen opettaja

- **Kasvatustieteen kandidaatti**, (johon sisältyy varhaiskasvatuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot)

Varhaiskasvatuksen sosionomi

- Sosiaali- ja terveysalan **amk-tutkinto** (johon sisältyvät varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet vähintään 60 op opinnot)

Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

- Kasvatus- ja ohjauksen **perustutkinto**
- Soveltuva sosiaali- ja terveysalan **perustutkinto** tai muu vastaava soveltuva tutkinto (tarkemmin asetuksella)

Päiväkodin johtaja

- Varhaiskasvatuksen opettaja tai varhaiskasvatuksen sosionomi ja kasvatustieteen maisterin tutkinto

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja

- Opettajan kelpoisuus + erityisopetuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot

Perhepäivähoitaja

- Ammattitutkinto tai muu alalle soveltuva koulutus

lisäksi mahdollisuus täydentää opintoja -> kelpoisuus

Päiväkodin johtaja, 31 §

”Kelpoisuusvaatimuksena päiväkodin toiminnasta vastaavan johtajan tehtävään on kelpoisuus 26 tai 27 §:ssä tarkoitettuun varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin tehtävään ja vähintään kasvatustieteen maisterin tutkinto sekä riittävä johtamistaito.”

Siirtymäsäännöksissä 74 § 2 mom.:

”Tämä lain 31 § tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2030. Ennen mainitun pykälän voimaantuloa kelpoisuusvaatimuksina päiväkodin toiminnasta vastaavan johtajan tehtävään on kelpoisuus varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään tai kelpoisuus varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävään ja kasvatustieteen maisterin tutkinto sekä riittävä johtamistaito.”

Päiväkodin johtajan kelpoisuus

ennen vuotta 2030

- **Lain voimaantullessa kelpoisuusehdot täyttävät** päiväkodin johtajina toimivat henkilöt tai 5 vuotta ennen lain voimaan tuloa virka- tai työsuhteessa päiväkodin johtajana tai varhaiskasvatuksen hallinnollisena johtajana toimineet henkilöt säilyttävät kelpoisuutensa ja ovat kelpoisia toimimaan päiväkodin johtajina, myös vuoden 2030 jälkeen.
- **Varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuuden omaava henkilö** (riippumatta onko hän kandidaatti- vai sosionomitaustainen) on kelpoinen toimimaan päiväkodin johtajana vuoteen 2030 asti. Tämän jälkeen häneltä edellytetään lisäksi kasvatustieteen maisterin tutkintoa.
- Niiden henkilöiden, jotka on **hyväksytty suorittamaan sosionomi (AMK) tutkintoa vuosi lain voimaantulon (1.9.2019) jälkeen**, tulee suorittaa sosionomi (AMK) tutkinnon lisäksi kasvatustieteen maisterin tutkinto saavuttaakseen päiväkodin johtajan kelpoisuuden jo ennen vuotta 2030.
- Kunnan varhaiskasvatuksen hallinnollisten johtotehtävien osalta ei enää säädetä kelpoisuusvaatimuksista varhaiskasvatuslaissa.

Päiväkodin johtajan kelpoisuus

vuodesta 2030 eteenpäin

- Päiväkodin johtajan kelpoisuusvaatimus on vuodesta 2030 lähtien varhaiskasvatuksen opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuus ja **vähintään kasvatustieteen maisterin tutkinto** sekä riittävä johtamistaito.
- **Lain voimaan tullessa kelpoisuusehdot täyttävät** päiväkodin johtajina toimivat henkilöt tai 5 vuotta ennen lain voimaan tuloa virka- tai työsuhteessa päiväkodin johtajana tai varhaiskasvatuksen hallinnollisena johtajana toimineet henkilöt säilyttävät kelpoisuutensa ja ovat kelpoisia toimimaan päiväkodin johtajina **myös vuoden 2030 jälkeen.**

Vakan lastenhoitajan kelpoisuus

Varhaiskasvatuslain 28 §:

”Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävään on kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto, sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai muu vastaava soveltuva tutkinto, joihin sisältyy tai joita on täydennetty riittävän laajoilla lasten hoidon, kasvatuksen ja opetuksen tutkinnoilla.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista soveltuvista tutkinnoista ja riittävästä tutkinnoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.” ks. Dia 10

+ Perhepäivähoitaja voi saavuttaa varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuuden suorittamalla lisäopinnot (30 osp).

Asetus varhaiskasvatuksesta, 3 §, Lastenhoitajan kelpoisuuden tuottavat opinnot 1.1.2019 lähtien

- ”Varhaiskasvatuslain 28 §:ssä tarkoitetun kelpoisuuden tuottavan kasvatusta- ja ohjausalan perustutkinnon tulee sisältää tai sitä tulee täydentää varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan osaamista tuottavilla pakollisilla tutkinnon osilla tai kommunikation ja viittomakielisen ohjauksen osaamista tuottavilla pakollisilla tutkinnon osilla.
- Varhaiskasvatuslain 28 §:ssä tarkoitetun kelpoisuuden tuottavan sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon tulee sisältää tai sitä tulee täydentää lasten ja nuorten kasvatusta ja hoidon, *varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan tai kommunikation ja viittomakielisen ohjauksen osaamista tuottavilla pakollisilla tutkinnon osilla*. Vammaistyön osaamista tuottavat pakolliset tutkinnon osat suorittaneelle on kuitenkin riittävää suorittaa vain lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämisen tutkinnon osa. ([19.12.2018/1177](#))
- Varhaiskasvatuslain 28 §:ssä tarkoitettu muu vastaava soveltuva tutkinto on *lastenhoitajan tutkinto, päivähoitajan tutkinto*, viittomakielisen ohjauksen perustutkinto, *lapsi- ja perhetyön perustutkinto sekä sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, joka on suoritettu ennen 1.8.2018 voimaan tulleiden opintojen perusteiden mukaisesti lasten ja nuorten hoidon ja kasvatusta koulutusohjelmassa*. ([19.12.2018/1177](#))”

Lastenhoitajan kelpoisuuden tuottavat opinnot

- Asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018) -> Asetuksen muutos: 3 §:n 2 ja 3 momentit (1177/2018);voimaan 1.1.2019
- Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto, joka sisältää tai jota on täydennetty varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan TAI kommunikaation ja viittomakielisen ohjauksen osaamista tuottavilla pakollisilla tutkinnon osilla.
- Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, joka sisältää tai jota on täydennetty lasten ja nuorten kasvatuksen ja hoidon, *varhaiskasvatuksen ja perhetoiminnan tai kommunikaation ja viittomakielisen ohjauksen* osaamista tuottavilla pakollisilla tutkinnon osilla. (*asetuksen muutos 1177/2018*)
- Vammaistyön osaamista tuottavat pakolliset tutkinnon osat suorittaneelle on kuitenkin riittävää suorittaa vain lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämisen tutkinnon osa (40 osp).
- (VNA 3 § 3 mom) ”Varhaiskasvatuslain 28 §:ssä tarkoitettu muu vastaava soveltuva tutkinto on (vanha) viittomakielisen ohjauksen perustutkinto, *lastenhoitajan tutkinto , päivähoitajan tutkinto, lapsi- ja perhetyön perustutkinto sekä sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, joka on suoritettu ennen 1.8.2018 voimaan tulleiden opintojen perusteiden mukaisesti lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen koulutusohjelmassa.*”(asetuksen muutos 1177/2018)
- + Perhepäivähoitaja voi saavuttaa varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuuden suorittamalla lisäopinnot (30 osp).

Päiväkodin mitoituksesta poikkeaminen, vakalaki 36 §

- ”Päiväkodissa voidaan poiketa 35 §:ssä tarkoitetuista suhdeluvuista, jos lasten keskimääräiset varhaiskasvuspäivät ovat jatkuvasti huomattavasti vähäisemmät kuin toimintapäivät. Poikkeaminen voi tapahtua siten, ettei lapsia ole muutoin kuin lyhytaikaisesti yhtäaikaisesti päiväkodissa enempää kuin suhdeluku edellyttää.
- Lisäksi 35 §:ssä tarkoitetuista suhdeluvuista voidaan poiketa tilapäisesti ja lyhytaikaisesti laajennettaessa lapsen varhaiskasvusaikaa 17 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla.”

Pääministeri Rinteen hallitusohjelmasta

- Hallitusohjelmassa useita varhaiskasvatukseen liittyviä kirjauksia
- Ensivaiheessa toteutetaan seuraavat kirjaukset:
 - Toteutetaan täysipäiväinen kokoaikainen subjektiivinen varhaiskasvatusoikeus
 - Pienennetään yli 3-vuotiaiden ryhmäkokoja (1/7)

Subjekttiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttaminen

- Subjekttiivinen oikeus varhaiskasvatukseen palautetaan.
- Luonnos hallituksen esityksestä on ollut lausuntokierroksella ja siitä järjestettiin kuulemistilaisuus 22.8.2019
- Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle budjettilakien aikataulussa lokakuussa.
- Lainmuutos tulisi esityksen mukaan voimaan 1.8.2020.

Päiväkodin henkilöstömitoituksen palauttaminen

- Hallitus aikoo myös pienentää yli 3-vuotiaiden ryhmäkokoja ja palauttaa 3-vuotta täyttäneiden ja sitä vanhempien lasten osalta päiväkodeissa henkilöstömitoituksen 1:7:ään.
- Varhaiskasvatusasetuksen muutos on tarkoitus valmistella syksyllä ja muutos tulisi voimaan 1.8.2020.

Pääministeri Rinteen hallitusohjelmasta

- ”Arvioidaan varhaiskasvatuksen henkilöstö- ja lisäkoulutustarpeet kaikissa henkilöstöryhmissä. Otetaan huomioon lastentarhanopettajien alueellinen ja kielellinen saatavuus aloituspaikkojen kohdentumisessa. Mahdollistetaan nykyisen varhaiskasvatuksen henkilöstön osaamisen päivittäminen osana kokonaisuutta.”

Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumi, 1

- Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama
- Toimikausi 14.2.2019 - 31.12.2020

- Tavoitteena on:
 - Edistää yhteistyötä varhaiskasvatuksen henkilöstön eri koulutustahojen ja kouluttajien sekä varhaiskasvatuksen järjestäjien kesken
 - Seurata varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämistä ja muutosprosesseja
 - Seurata kansallista ja kansainvälistä koulutustutkimusta
 - Tukea varhaiskasvatuslain toimeenpanoa koulutukseen liittyvissä asioissa sekä edistää varhaiskasvatuslakiin kirjatun henkilöstörakenteen toteutumista

Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumi,2

- Foorumin tehtävänä on tehdä esityksiä
 - **Varhaiskasvatuksen koulutusta koskien** (mm. koulutusmäärät, koulutussisällöt) huomioiden viimeaikainen varhaiskasvatusta ja laajemmin koko koulutuspolitiikkaa koskeva tutkimustieto ja varhaiskasvatuksen viimeaikaiset toimintakulttuurin ja –ympäristön muutokset
 - **Perus- ja täydennyskoulutuksen** keskinäisen jatkumon edistämiseksi sekä tarvittavista täydennyskoulutuksen teemoista ja toteuttamisen tavoista
 - **Varhaiskasvatuksen henkilöstön osaamisen** kehittämiseksi sekä koulutuspoluista

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet päivitetty

- Opetushallitus on päivittänyt varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -> OPH määräykset ja ohjeet 2018:3a
- Päivitetyt paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat tuli ottaa käyttöön elokuussa 2019.
- Perusteet ohjaavat sekä kunnan, kuntayhtymän että yksityisen palveluntuottajan järjestämää varhaiskasvatusta.
- OPH:n sivuilla myös tukimateriaalia

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

- Varhaiskasvatuksen laadun arviointi kuuluu Karvin toimivaltaan

I.Paikallisen arvioinnin tukeminen

- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden 2-osainen arviointi toteutettu 2017 – 2019
 - 1. osa: Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden 2016 toimeenpanon arviointi – varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönotto ja sisällöt, Julkaisut 16:2018
 - 2. osa: Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden toimeenpanon arviointi –Toteutuminen lapsiryhmissä, julkaistaan 6.9.2019

II.Kansallisen varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmän kehittäminen vuosien 2019-2022 aikana

- Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset, julkaisut 24:2018

Aluehallintoviraston ja Valviran toiminnan vahvistaminen

- Aluehallintovirastojen ja Valviran resurssit vahvistuivat
- Täydennyskoulutuksen määrärahoja lisätty vuodesta 2019
- Yksityisen toiminnan ilmoitus- ja rekisteröintimenettelyn arviointi ja kehittäminen - > valvonnan kehittäminen

Maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu

- Kokeilun ensimmäinen vaihe 8/2018-7/2019 ja toinen vaihe 8/2019-7/2020
- **Ensimmäisessä vaiheessa 19 kuntaa** mukana, noin 12 400 5-vuotiasta lasta arvioitiin tulevan kokeilun piiriin eli noin 20 % vuonna 2013 syntyneiden ikäluokasta).
 - Harjavalta, Forssa, Miehikkälä ja Virolahti yhdessä, Turku, Somero, Leppävirta, Mäntyharju, Helsinki, Kempele, Iisalmi, Kotka, Salo, Oulu, Liperi, Sonkajärvi, Kitee, Kirkkonummi ja Taivassalo.
- **II vaiheessa 26 kuntaa mukana**, yli 18 280 viisivuotiasta lasta kokeilun piiriin (noin 31% kaikista 5v)
 - *Espoo, Halsua, Harjavalta, Helsinki, Hämeenkyrö, Joutsa, Järvenpää, Kempele, Kirkkonummi, Kitee, Kotka, Lahti, Laitila, Leppävirta, Loviisa, Miehikkälä ja Virolahti, Mäntyharju, Oulu, Rusko, Salo, Somero, Sonkajärvi, Tammela, Toivakka, Turku.*
- II vaiheessa valtio korvaa kunnille menetetyistä asiakasmaksutuloista 40 % (I vaiheessa 20 %)
- Karvi tekee kokeilun tavoitteiden arviointia (molemmat vaiheet) – raportti julkaistaan 6.9.2019

<https://karvi.fi/varhaiskasvatus/viisivuotiaiden-maksuttoman-varhaiskasvatuskokeilun-arviointi/>

- Opetushallitus koordinoi maksuttoman vakan kokeilukuntien verkostoa
- Opetushallitus tehnyt selvityksen kaksivuotisesta esiopetuksesta osana maksuttomuuskokeilua

https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/opetushallituksen-selvitys-kaksivuotinen-esiopetus-vahvistaisi-yhdenvertaisuutta

